

Lovforslag nr. L 49. Fremsat den 16. januar 1991 af trafikministeren (Ikast)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom

§ 1

I lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, jf. lovbekendtgørelse nr. 62 af 21. februar 1984, foretages følgende ændringer:

1. I § 15, stk. 3, udgår: »ved anbefalet brev«.

2. § 15, stk. 5-8, ophæves, og i stedet indsættes: »Stk. 5. Med henblik på at opnå en hensigtsmæssig jordomlægning til nedbringelse af de ulemper, som anlægget eller foranstaltningen medfører, kan ekspropriationskommissionen bestemme,

- 1) at arealer, der afskæres fra en ejendom, skal afstås, eller
- 2) at en ejendom, der skal afstå areal, som helt eller delvist vederlag skal modtage et areal, hvis værdi for ejendommen efter kommissionens vurdering ikke overstiger den erstatning, som skal udredes for arealafståelsen.

Stk. 6. Hvis en taksationskommission eller en domstol finder, at værdien af det areal, der er tillagt en ejendom i henhold til bestemmelsen i stk. 5, er større end den erstatning, som skal udredes for arealafståelsen, berøres ekspropriationskommissionens beslutning om ekspropriation ikke heraf. Ejeren af den pågældende ejendom skal i intet tilfælde for modtagelsen af det tillagte areal betale et vederlag, der overstiger den erstatning, der endelig fastsættes for den fra ejendommen skete ekspropriation.

3. I § 16, stk. 2, ændres »ekspropriationskommissionen efter anlægsmyndighedens begæring bestemme, at hele ejendommen skal afstås« til: »anlægsmyndigheden fordre hele ejendommen afstået«.

4. § 17, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

5. § 17, stk. 2, affattes således: »Stk. 2. Hvis forlig ikke opnås, afsiges der kendelse om erstatningens fastsættelse.«

6. § 17, stk. 3, ophæves.
Stk. 4-6 bliver herefter stk. 3-5.

7. I § 17, stk. 5, der bliver stk. 4, udgår: »anbefalet.«

8. I § 19 indsættes som stk. 5: »Stk. 5. Hvis en taksationskommission ændrer en afgørelse om et spørgsmål, der er omfattet af bestemmelserne i § 16, fastsætter taksationskommissionen umiddelbart erstatningen på det ændrede grundlag«.

9. I § 22 ændres »udgør 1 pct. mere end« til: »svarer til«.

10. § 23 affattes således:
»§ 23. Kommissarius træffer afgørelse om erstatningens fordeling mellem rettighedshavere og forestår erstatningens udbetaling. For pant-havernes vedkommende er prioritetsordenen afgørende. Beløb, der tilkommer en tinglyst panthaver, hvis adresse ikke har kunnet oplyses, kan ikke udbetales uden hans samtykke.

Stk. 2. En erstatning kan udbetales uden samtykke fra pantehaverne, når Kommissarius skønner, at ekspropriationsindgrebet i forhold til ejendommens størrelse og værdi er ubetydeligt og ikke indebærer nogen fare for pantsikkerheden«.

11. § 24 affattes således:

»§ 24. Erstatninger, der er fastsat pr. arealenhed, opgøres på grundlag af et efter ekspropriationsplanen beregnet areal. Udviser den endelige arealopmåling et større areal, skal erstatningen reguleres i overensstemmelse hermed.

Stk. 2. Kommissarius kan, når hensyn til den erstatningsberettigede tilsiger det, fastsætte et tidspunkt, inden hvilket anlægsmyndigheden endeligt skal fastlægge grænsen for det eksproprierede areal«.

12. I § 26 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Sag om ekspropriationsaktens lovlighed skal indbringes for domstolene inden 6 måneder efter, at ekspropriationskommissionens bestemmelse om ekspropriation er truffet, jf. § 15, stk. 4. Sag om erstatningen skal indbringes for domstolene inden 6 måneder efter, at taksationskommissionens kendelse er afsendt, jf. § 19, stk. 4«.

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

§ 2

Loven træder i kraft den

§ 3

Sag om en ekspropriation, der er foretaget før denne lovs ikrafttræden, skal indbringes for domstolene inden 6 måneder efter lovens ikrafttræden eller efter afsendelse af taksationskommissionens kendelse, jf. § 19, stk. 4.

Bemærkninger til lovforslaget

Lov nr. 186 af 4. juni 1964 om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom (ekspropriationsprocesloven) afløste reglerne i forordning af 5. marts 1845 angående de regler, som bliver at iagttage med hensyn til grundafståelser m.m. i anledning af jernbaners anlæg i Danmark.

Nogle bestemmelser i ekspropriationsprocesloven var til en vis grad dikteret af et ønske om ikke straks at opgave visse elementer i den tidligere gældende ordning uden erfaring for funktionen af det nye system. Nu vil nogle af disse med den gamle ordning sammenhørende regler kunne undværes og en forenkling opnås.

Det har på denne baggrund været naturligt som et led i regeringens afbureaukratiseringsplan at foretage en generel gennemgang af ekspropriationsprocesloven. Dette lovforslag er et resultat af denne gennemgang. De ændringer, der foreslås, sigter på at forenkle forretningsgangen, at fremme sagernes afvikling og at ajourføre loven.

Forslaget har, bortset fra forslaget om afskaffelse af kravet om anvendelsen af anbefalet brev ved indvarsling og udsendelse af kendelser, der indebærer en mindre besparelse, ingen økonomiske konsekvenser for staten eller kommuner.

Forslaget har ingen personalemæssige konsekvenser.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

Indvarsling ved anbefalet brev er meget omkostningskrævende og uhensigtsmæssig. En forsøgsperiode har vist, at det ikke vil have uheldige følger at undlade at sende indvarsling anbefalet.

Lovbestemt krav om »anbefalet brev« er også ophævet ved lov nr. 415 af 13. juni 1990 om ændring af lov om jordfordeling mellem landejendomme § 1, nr. 6.

Til nr. 2.

Som ekspropriationsprocesloven er affattet, er det for at anvende de detaljerede regler i § 15, stk. 5-7, om jordfordeling nødvendigt, at både jordfordelings-

kontoret og ekspropriationskommissionen engageres i en jordfordelingssag. Den besluttende kompetence har kommissionen. I større sager kan jordfordelingskontorets medvirken være velbegrunnet, men praktisk set vil mindre jordfordelinger kunne gennemføres uden denne bistand, hvorved bemærkes, at der til ekspropriationskommissionen er knyttet kvalificeret landinspektørbistand, jf. lovens § 9. Et lovbundet krav om, at jordfordelingskontoret i alle tilfælde skal medvirke, må derfor siges at være mindre hensigtsmæssigt. Der vil i en vis udstrækning kunne være tale om dobbeltarbejde. Dertil kommer, at kravet nu medfører en direkte udgift for anlægsmyndigheden. Ved lov nr. 415 af 13. juni 1990 om ændring af lov om jordfordeling mellem landejendomme er det nemlig ved § 1, stk. 7 (den ændrede lovs § 8, stk. 1) bestemt, at udgifter ved en jordfordelingssag, der foranlediges af et større anlægsarbejde, skal betales af den, der har anmodet om at få sagen rejst. Det er også af denne grund rimeligt, at der gives anlægsmyndigheden eller ekspropriationskommissionen lejlighed til som enhver anden rekvirent at skønne om, hvorvidt jordfordelingskontorets medvirken i en jordfordelingssag er nødvendig.

Reglerne i § 15, stk. 5-7, er i øvrigt ret komplicerede, og en forenkling er ønskelig.

Kompleksiteten er særligt sammenhængende med, at der i § 15, stk. 5, litra b, er åbnet adgang til tvangsmæssigt i jordfordelingsøjemed at ekspropriere areal udover, hvad der skal eksproprieres til anlægget og som afskåret areal. Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 244 af 27. maj 1981 og har kun i begrænset omfang været i anvendelse, da man naturligvis altid vil bestræbe sig på i videst mulig udstrækning at opnå de berørte grundejeres tilslutning.

Denne tvangsbestemmelse skønnes derfor at kunne undværes uden væsentlig skade for opfyldelse af formålet – i mulig udstrækning at opnå en hensigtsmæssig jordfordeling. Udelades denne tvangsbestemmelse, er der ingen begrundelse for ved et lovbud at kræve jordfordelingskontorets medvirken.

Det foreliggende forslag går derfor ud på at simplificere de gældende regler på to fronter.

Proceduremæssigt vil det for fremtiden være op til anlægsmyndigheden eller ekspropriationskommis-

sionen at afgøre, om det er nødvendigt at engagere jordfordelingskontoret i en sag, hvorved bemærkes, at den udtalelse, der skal indhentes fra Landbrugsministeriet i henhold til lovens § 13, stk. 2, også omfatter jordfordelingsspørgsmålet.

Reelt forenkles bestemmelserne derved, at adgangen til at ekspropriere alene i jordfordelingsøjemed bortfalder (§ 15, stk. 5, litra b).

Der kan fortsat være behov for forud for ekspropriation til store anlæg at søge en jordfordelingsplan udarbejdet. Med nødvendig tilslutning fra berørte ejere og myndigheder vil også en ejendom, der ikke direkte berøres af ekspropriationen, kunne inddrages. I den forbindelse bemærkes, at videreoverdragelse af arealer, der afskæres fra en landbrugsejendom, i videst muligt omfang må ske i overensstemmelse med reglerne i landbrugsloven.

Bestemmelsen om, at en ejendom skal modtage areal som vederlag, affattes således, at en ejendom har pligt til at modtage et areal, hvis værdi ikke overstiger den erstatning, der fastsættes for det afståede areal, medens den gældende bestemmelse i § 15, stk. 5, litra c, anvender det mere diskutale begreb »værdien af det afståede«.

Heraf følger, at det både er erstatningen for selve det afståede areal isoleret set og erstatningen for de derved forvoldte ulemper, der er afgørende. Ligeledes præciseres, at det er værdien af det tillagte areal, »for ejendommen«, der er afgørende. Ændringerne tilsigter således en præcisering af den allerede gældende ordning på dette punkt.

Efter den gældende lov omfattes kun »landbrugsejendomme i landzone« af bestemmelserne i § 15, stk. 5. Begrænsningen kan i særlige tilfælde være mindre hensigtsmæssig og er derfor udeladt i forslaget.

Bestemmelsen i § 15, stk. 6, tidligere § 15, stk. 8, sigter på følgende specielle situation:

Det kan tænkes, at en taksationskommission eller en domstol efterfølgende finder, at værdien af det areal, som er blevet tillagt en ejendom, er større end ekspropriationskommissionen har skønnet. Det vil imidlertid praktisk set være umuligt at gøre den fastlagte jordfordeling om. Bestemmelserne fastslår derfor, at ekspropriationskommissionens afgørelse står fast, både med hensyn til jordfordeling og med hensyn til erstatningsfastsættelsen.

Derimod kan en taksationskommission eller en domstol naturligvis frit fastsætte værdien af det modtagne areal til et lavere beløb end ekspropriationskommissionen. Det medfører blot, at der må udbetales et større beløb i penge.

Til nr. 3.

Den nuværende affattelse af bestemmelsen i § 16, stk. 2, har givet anledning til tvivl om, hvorvidt spørgsmål omfattet af denne bestemmelse kan efterprøves af taksationskommissionen.

Den ændrede affattelse, der foreslås, tjener sammen med ændringsforslaget under nr. 8 til at rydde denne tvivl af vejen. Efter de to ændringsforslag kan taksationskommissionen efterprøve alle spørgsmål om, hvorvidt betingelserne for at anvende bestemmelserne i § 16 er opfyldt.

Til nr. 4-6.

Efter jernbaneforordningen af 5. marts 1845 skulle den første kommission (svarende til ekspropriationskommissionen efter ekspropriationsprocesloven) afgive et forligstilbud. Den afsagde ikke en egentlig kendelse. Det skal ekspropriationskommissionen efter den gældende lov, jf. § 17, stk. 3. Alligevel bibeholdt man et krav om, at der i visse tilfælde skal udfærdiges et erstatningsforslag, der imidlertid beløbsmæssigt skal svare til den erstatning, der fastsættes ved den senere kendelse.

Ordningen må til dels ses som et levn fra jernbaneforordningens tid og virker ofte som et forsinkende mellemled på erstatningssagernes fremme. Nogen påviselig fordel ved ordningen opnås ikke. Der vil – uden lovhjæmmel – naturligvis være fri adgang til at fortsætte overvejelserne om en forligsmæssig afslutning af en erstatningssag, selvom forlig ikke er opnået i det første møde i ekspropriationskommissionen.

Ændringsforslagene nr. 3-5 tilsigter at afskaffe det lovbestemte krav om, at der i visse situationer skal udfærdiges et skriftligt erstatningsforslag. Dette indebærer, at ekspropriationskommissionen frit kan skønne om, hvornår forligsmuligheder må anses for udtømt, hvorefter kendelse kan afsiges.

Den erstatningsberettigede vil have betæknings-tid, idet der gælder en frist på 4 uger for sagens indbringelse for taksationskommissionen, jf. lovens § 19, stk. 1. Det kan i den forbindelse noteres, at fristen i det oprindelige lovforslag var foreslået fastsat til 14 dage, men under behandlingen i Folketinget blev ændret til 4 uger.

Til nr. 7.

Der henvises til bemærkningerne til nr. 1.

Hvis en kendelse undtagelsesvist ikke skulle komme en erstatningsberettiget rettidigt i hænde, og hvis en begæring om efterprøvelse for taksationskommissionen som følge deraf ikke indgives inden den herfor fastsatte frist på 4 uger, kan trafikministeren tillade, at sagen efterprøves uanset fristens overskridelse, jf. bestemmelsen i lovens § 19, stk. 1, 3. pkt.

Til nr. 8.

De spørgsmål, som omhandles i § 16, er direkte sammenhængende med en vurdering af indgrebs størrelse (i penge) – altså med erstatningsfastsættelsen. Hvis en ekspropriationskommission har bestemt, at en ejer ikke kan forlange at komme af med hele sin ejendom i henhold til bestemmelsen i § 16, stk. 1, kan taksationskommissionen, hvis efterprøvelse begæres, altså bestemme, at ejeren kan komme af med hele ejendommen. Den modsatte situation kan naturligvis også tænkes. Der har været tvivl om, hvorvidt erstatningssagen i en sådan situation skulle tilbage til ekspropriationskommissionen for at denne skulle fastsætte erstatningen på det ændrede grundlag, eller om taksationskommissionen straks kunne fastsætte erstatningen.

Ved ændringsforslaget fastslås, at taksationskommissionen straks kan fastsætte den erstatning, som skal udredes for det skete indgreb.

Sammen med ændringsforslaget under nr. 3 tjener forslaget også til at fastslå, at spørgsmål om, hvorvidt betingelserne for at anvende bestemmelserne i § 16, stk. 2, er opfyldt, også kan efterprøves af taksationskommissionen.

Til nr. 9.

Danmarks Nationalbank agter at ajourføre discontoen således, at den kommer til at svare til markedsrenten. I 1990 er diskontoen steget med 1½ pct.

Det foreslås derfor at ændre loven således, at forrentningen af erstatningssummer sker i overensstemmelse med discontoen.

Til nr. 10 og 11.

Loven bygger på den forudsætning, at erstatninger som hovedregel udbetales i et møde i ekspropriationskommissionen, i et regnskabsmøde (lovens § 24). Ordningen er et levn fra jernbaneforordningens tid og har ikke været anvendt i en lang årrække. Udbetaling sker på initiativ af vedkommende kommissarius og fra dennes kontor. Denne ordning forudsætter loven (i § 23) imidlertid som en undtagelse.

Lovens §§ 23 og 24 foreslås ved ændringsforslagene affattet i overensstemmelse med den måde, hvorpå udbetaling faktisk sker.

Forslagets § 23, stk. 1, 2. og 3. pkt., er enslydende med den gældende lovs § 24, stk. 2, 2. og 3. pkt.

Forslagets § 23, stk. 2, svarer til den gældende lovs § 23, stk. 1, 2. pkt. Beslutningskompetencen tillægges kommissarius, da udbetaling ikke længere forudsættes at ske i et kommissionsmøde. Ordene »nogen som helst« er ændret til »nogen«. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsforskel.

Forslagets § 24, stk. 1, er enslydende med den gældende lovs § 23, stk. 1, sidste pkt.

Forslagets § 24, stk. 2, er enslydende med den gældende lovs § 23, stk. 2.

Til nr. 12.

Den kommission, som udarbejdede udkast til ekspropriationsprocesloven, overvejede grundigt, om der burde fastsættes en frist for sagsanlæg om ekspropriationers lovlighed og om ekspropriationserstatningers størrelse (betænkning nr. 330/1963).

Kommissionens flertal fandt, at der ikke burde fastsættes en frist. Afgørende for flertallets stillingtagen var den betragtning, at en frist kunne forøge antallet af retssager. For ikke at miste adgangen til en domstolsprøvelse ville nogle måske udtage stævning i tilfælde, hvor det ikke ville være kommet til sagsanlæg, såfremt de pågældende havde haft tid til at blive fortrolige med den nye tingenes tilstand.

Et mindretal var ikke enig heri og fremhævede, at hensynet til, at ekspropriationssagers afslutning ikke vilkårligt skal kunne forhales ved uden grund at iværksætte et sagsanlæg på et urimeligt sent tidspunkt, måtte tillægges en sådan betydning, at en frist måtte anses for påkrævet.

Loven fulgte kommissionens flertal. Erfaringen har imidlertid givet mindretallet ret. Der er intet, der tyder på, at den i tidsmæssig henseende ubegrænsede adgang til at gå til domstolene skulle være en faktor der medvirker til at begrænse retssagernes antal. Derimod er der eksempler på, at sagsanlæg er indledt på et urimeligt sent tidspunkt. Dette må anses for særdeles uheldigt. I praksis er der forekommet flere eksempler herpå.

Det er således uantageligt, at der efter flere års forløb kan rejses tvivl om lovligheden af arealdispositioner, bl.a. fordi helt udenforstående personer for længst har indrettet sig på de etablerede forhold.

Bevismæssigt er det uholdbart, at der rejses diskussion om en ekspropriationserstatning efter mange års forløb. Sagens behandling for domstolene kan tage adskillige år bl.a. afhængig af om sagen ankes.

Det må særligt tages i betragtning, at erstatningsfastsættelsen skal ske på grundlag af værdiforholdene på *ekspropriationstidspunktet* – uafhængig af den udvikling, der faktisk og prismæssigt er sket i den mellemliggende tid. Det er imidlertid vanskeligt ved en afgørelse at abstrahere herfra.

Ministeriet anser det derfor for absolut nødvendigt, at der nu fastsættes en frist for at indbringe ekspropriationsager for domstolene.

Mindretallet i ekspropriationslovskommissionen foreslog fristen fastsat til 6 uger. Det foreslås at fast-

sætte fristen til 6 måneder fra ekspropriationskommissionens afsendelse af erstatningskendelse.

Til § 3

Bestemmelsen er en overgangsregel, foranlediget af ændringsforslaget under nr. 10.

Sagsanlæg om ekspropriationer, der er foretaget før denne ændringslovs ikrafttræden, skal efter be-

stemmelsen kunne indledes indtil 6 måneder efter ændringslovens ikrafttræden. Det gælder både sager om en ekspropriations lovlighed og om erstatningens størrelse. Hvis ekspropriation er foretaget før ændringslovens ikrafttræden, men taksationskommissionens kendelse først afsiges efter lovens ikrafttræden, skal der naturligvis gælde en frist på 6 måneder fra kendelsens afsendelse.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I § 15, stk. 3, udgår »ved anbefalet brev«.

Stk. 3. Til ekspropriationsforretningen indvarsles med mindst 14 dages varsel ejere og brugere ifølge arealfortegnelsen skriftligt ved anbefalet brev, for så vidt fornødne oplysninger om adresser m.v. kan fremskaffes. Også andre, der ifølge de foreliggende oplysninger skønnes at have retlig interesse i sagens afgørelse, skal indvarsles efter denne regel, hvis det må antages at være af betydning for varetagelsen af deres interesser. Indvarslingen skal oplyse, hvor ekspropriationsplan er fremlagt, og ledsages af et eksemplar af arealfortegnelsen.

2. § 15, stk. 5-8, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 5.* Med henblik på at opnå en hensigtsmæssig jordfordeling til nedbringelse af de ulemper, som anlægget eller foranstaltningen medfører, kan ekspropriationskommissionen bestemme,

- a) at arealer, der afskæres fra en ejendom, skal afstås,
- b) at en ejendom, der skal afstå areal, som helt eller delvist vederlag skal modtage et areal, hvis værdi for ejendommen efter kommissionens vurdering ikke overstiger den erstatning, som skal udredes for arealafståelsen.

Stk. 5. Med henblik på at opnå en hensigtsmæssig jordfordeling mellem berørte landbrugsejendomme i landzone til nedbringelse af de ulemper, som ekspropriationsanlægget medfører, kan jordfordelingskontoret udarbejde forslag til en jordfordelingsplan, der forelægges ekspropriationskommissionen. Kommissionen tager stilling til, hvorvidt og i bekræftende fald i hvilket omfang planen kan godkendes. I det omfang kommissionen skøn-

ner at jordfordeling bør gennemføres, kan kommissionen bestemme,

- a) at arealer, der ved anlægget afskæres fra en ejendom, skal afstås,
- b) at en ejendom, der berøres af ekspropriationsanlægget eller har grænse til en af anlægget berørt ejendom, skal afstå areal til hel eller delvis ombygning ud over, hvad der eksproprieres til selve anlægget eller som afskåret areal i medfør af litra a,
- c) at en ejendom, der skal afstå areal enten til selve anlægget eller i jordfordelingsøjemed, som helt eller delvis vederlag skal modtage et areal, hvis værdi efter kommissionens vurdering ikke overstiger værdien af det afståede.

Stk. 6. Hvis en taksationskommission eller en domstol finder, at værdien af det areal, der er tillagt en ejendom i henhold til bestemmelsen i stk. 5, er større end den erstatning, som skal udredes for arealafståelsen, berøres ekspropriationskommissionens beslutning om ekspropriation ikke heraf. Ejeren af den pågældende ejendom skal i intet tilfælde for modtagelsen af det tillagte areal betale et vederlag, der overstiger den erstatning, der endelig fastsættes for den fra ejendommen skete ekspropriation.

Stk. 6. Grundværdien af de i henhold til stk. 5, litra b, afståede arealer må ikke overstige 25 pct. af ejendommens senest ansatte grundværdi efter fradrag af grundværdien af arealer, der er eksproprieret til selve anlægget eller som afskærne i henhold til stk. 5, litra a.

3. I § 16, stk. 2, ændres »ekspropriationskommissionen efter anlægsmyndighedens begæring bestemme, at hele ejendommen skal af-

stås« til »anlægsmyndigheden fordre hele ejendommen afstået«.

Stk. 2. Hvis erstatningen for ejendommens værdiforringelse må antages at komme til at stå i åbenbart misforhold til restejendommens værdi, kan ekspropriationskommissionen efter anlægsmyndighedens begæring bestemme, at hele ejendommen skal afstås.

4. § 17, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

§ 17. Når kommissionen over for hver enkelt fremmødt har påvist, hvorledes anlægget vil berøre hans ejendom eller rettighed, og hvilket omfang afståelsen vil få, og endvidere har gjort ham bekendt med de for kommissionen om sagen foreliggende oplysninger, herunder sagkyndiges erklæringer, jf. § 9, har parterne adgang til over for kommissionen at redegøre for de synspunkter, der efter deres formening bør have indflydelse på erstatningens fastsættelse. Kommissionen fremsætter derefter forslag til erstatningsbeløbets størrelse med angivelse af de erstatningsposter, som det omfatter.

5. § 17, stk. 2, affattes således: »Stk. 2. Hvis forlig ikke opnås, afsiges der kendelse om erstatningens fastsættelse.«

Stk. 2. Ønsker en part nærmere at overveje det fremsatte forslag, eller giver en erstatningsberettiget ikke møde ved forretningen, skal forslaget udfærdiges i skriftligt form og udleveres eller tilsendes parterne i anbefalet brev.

6. § 17, stk. 3, ophæves. Stk. 4-6 bliver herefter stk. 3-5.

Stk. 3. Godkendes forslaget ikke senest 14 dage efter afgivelsen, eller afvises forslaget straks af en af parterne, afsiges der kendelse om erstatningens fastsættelse.

Stk. 4. Kendelsen skal være ledsaget af grunde og særligt angive kommissionens stilling til de af parterne påberåbte omstændigheder. I kendelsen angives det afståedes værdi i handel ogandel eller ved pålæggelse af rådighedsindskrænkninger den forringelse, der herved sker af denne værdi. Såfremt der påføres ejeren eller andre berettigede andet økonomisk tab, angives erstatningen herfor som

en særlig post, så vidt muligt med oplysningen om, hvorledes den er beregnet.

7. I § 17, stk. 5, der bliver stk. 4, udgår »anbefalet«.

Stk. 5. Udskrift af kendelsen tilsendes parterne ved anbefalet brev. Det skal indeholde oplysning om adgangen til at indbringe erstatningsspørgsmålet for vedkommende taksationskommission og om fristen herfor, jf. § 19.

Stk. 6. I øvrigt skal udskrift af forlig og kendelser tilsendes enhver, der har retlig interesse deri og fremsætter begæring derom.

8. I § 19 indsættes som stk. 5:

»*Stk. 5.* Hvis en taksationskommission ændrer en afgørelse om et spørgsmål, omfattet af bestemmelserne i § 16, fastsætter taksationskommissionen umiddelbart erstatningen på det ændrede grundlag«.

9. I § 22 ændres »udgør 1 pct. mere end« til »svarer til«.

§ 22. Erstatningsbeløbene forrentes fra datoen for den i § 15, stk. 4, omhandlede beslutning om ekspropriation, dog at et andet begyndelsestidspunkt under særlige omstændigheder kan fastsættes i kendelse eller forlig. Forrentningen sker indtil den dag, beløbene kan hæves, med en årlig rente, der udgør 1 pct. mere end den af Danmarks Nationalbank fastsatte, på ekspropriationstidspunktet gældende diskonto.

10. § 23 affattes således:

»§ 23. Kommissarius træffer afgørelse om erstatningens fordeling mellem rettighedshavere og forestår erstatningens udbetaling. For panthavernes vedkommende er prioritetsordenen afgørende. Beløb, der tilkommer en tinglyst panthaver, hvis adresse ikke har kunnet oplyses, kan ikke udbetales uden hans samtykke.

§ 23. En erstatning i henhold til forlig eller endelig kendelse kan på begæring udbetales, når fornøden dokumentation for rettighedsforholdene er tilvejebragt af den pågældende og kommissarius anser udbetaling for forsvarlig. En erstatning kan udbetales uden samtykke fra panthaverne og uden iagttagelse af reglerne i § 24, når ekspropriationskommissionen skønner, at ekspropri-

ationsindgrebet i forhold til ejendommens størrelse og værdi er ubetydeligt og ikke indebærer nogen som helst fare for pantsikkerheden. Erstatninger, der er fastsat pr. arealenhed, opgøres på grundlag af et efter ekspropriationsplanerne beregnet areal. Udviser den endelige arealopmåling et større areal, skal erstatningen reguleres i overensstemmelse hermed.

Stk. 2. En erstatning kan udbetales uden samtykke fra panthaverne, når Kommissarius skønner, at ekspropriationsindgrebet i forhold til ejendommens størrelse og værdi er ubetydeligt og ikke indebærer nogen fare for pantsikkerheden«.

Stk. 2. Når hensynet til den erstatningsberettigede tilsiger det, kan kommissarius fastsætte et tidspunkt, inden hvilket anlægsmyndigheden endeligt skal fastlægge grænsen for det eksproprierede areal.

11. § 24 affattes således:

»§ 24. Erstatninger, der er fastsat pr. arealenhed, opgøres på grundlag af et efter ekspropriationsplanen beregnet areal. Udviser den endelige arealopmåling et større areal, skal erstatningen reguleres i overensstemmelse hermed, hvis differencen er større end 5 pct.

§ 24. I øvrigt anvises erstatningsbeløb til udbetaling i et møde i ekspropriationskommissionen (regnskabsmødet), hvorom bekendtgørelse skal ske i overensstemmelse med de i § 12, stk. 2, nævnte regler. Samtidig indvarsles ved tilsendelse af opgørelse over de erstatningsbeløb, der kommer til udbetaling.

- 1) personer, hvem erstatning er tilkendt.
- 2) panthavere, hvis ret er tinglyst, før ekspropriationen er tinglyst, og hvis adresser kan oplyses af tinglysningsdommeren, og
- 3) kommuner, hvordi de af ekspropriationen berørte ejendomme er beliggende.

Stk. 2. Når hensyn til den erstatningsberettigede tilsiger det, kan kommissarius fastsætte et tidspunkt, inden hvilket anlægsmyndigheden endeligt skal fastlægge grænsen for det eksproprierede areal«.

Stk. 2. På grundlag af de krav, der er fremsat herom senest ved regnskabsmødet, afgør kommissionen, hvorledes erstatningsbeløbene skal fordeles. For panthaveres vedkommende er prioritetsordenen afgørende. Beløb, der måtte tilkomme en tinglyst panthaver, hvis adresse ikke har kunnet oplyses, kan ikke udbetales uden hans samtykke.

12. I § 26 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Sag om ekspropriationsaktens lovlighed skal indbringes for domstolene inden 6 måneder efter, at ekspropriationskommissionens bestemmelse om ekspropriation er truffet, jf. § 15, stk. 4. Sag om erstatningen skal indbringes for domstolene inden 6 måneder efter, at taksationskommissionens kendelse er afsendt, jf. § 19, stk. 4«.

Stk. 2. Spørgsmål, der kan prøves af en taksationskommission, kan ikke indbringes for domstolene, forinden taksationskommissionens afgørelse foreligger.